

Forslagsstilleren (Anton Jensen): I det Lovforslag, hvis Behandling jeg her i Tinget har den Ære at indlede, indeholder den første Paragraf et Forslag om en mere udstrakt Ekspropriationsret for Sognekommunerne, end de hidtil have haft, til at erholde Vejmateriale til Sognebiveje, medens de to sidste Paragraffer foreslaa Bestemmelser om Erstatning og Regler for Erstatningens Størrelse i Mangel af mindelig Overenskomst. Lovforslaget gaar nemlig, som ærede Medlemmer ville have set, ud paa, at de samme Bestemmelser, som gælde om Afgivelserne af Sten, Grus, Jord og Sand til Landevejes og Jærnbanners Anlæg og Vedligeholdelse, ogsaa skulle være anvendelige med Hensyn til Afgivelsen af slikt Materiale til Anlæg og Vedligeholdelse af Sognebiveje. Bestemmelserne angaaende Ekspropriationsretten er nemlig ikke ens for Biveje og Landeveje. For Landeveje og Jærnbanners Vedkommende har man ifølge de gældende Bestemmelser Ret til at ekspropriere Sten, men denne Ret har man ikke med Hensyn til Biveje, naar da ikke Stenene skulle bruges til Bro over Stenkister. De Bestemmelser, der omhandle disse Forhold, ere meget gamle, og de trænge visselig til en Revision. De findes i Forordning af 13de December 1793 og i en Plakat af 4de Juni 1845. I Forordningens § 16 hedder det: „Sten, Grus, Jord og Sand saavel til de ny Landevejes Anlæg som til Vejenes Vedligeholdelse maa tages, hvor samme nærmest ved Vejen er at faa, og enhver Grundejer eller Bruger er pligtig at tilstede saadanne fornødne Materialiers Opgravning uden Betaling.“ Og længere nede i den samme Paragraf hedder det, at vedkommende Ejere eller Brugere bør nyde billig Godtgørelse baade for den Skade, der ved Grusgravning og Kørsel formedelst Vejarbejdet tilføjes deres Marker.“ Det var altsaa de Bestemmelser, som angaa Ekspropriation til Landeveje, men Bestemmelserne angaaende Ekspropriation til Vejmaterialier til Bivejene findes, som jeg før nævnte, i Plakaten af 4de Juni 1845. Det hedder der saaledes: „Ligesom Materiale til Vejes Anlæg og Vedligeholdelse kunne ifølge Forordningen af 13de December 1793 tages overalt, hvor de nærmest ved Vejen ere at

faa, saaledes skal ogsaa Ejeren eller Brugeren af enhver Grund være pligtig til at taale, at det til Bivejenes Istandsættelse og Vedligeholdelse fornødne Grus tages, hvor saadant paa hans Jorder findes.“ Paa dette Sted er der ikke nævnt mere, der er kun nævnt Grus, ikke som i Forordningen af 1793 ogsaa Sten osv. Stenene har man altsaa udeladt i de Bestemmelser, som vedrøre Bivejenes Vedligeholdelse. Dog har man udvidet denne Bestemmelse noget i samme Plakats senere Paragraf, § 8, hvor det hedder, at man foruden Grus ogsaa kan ekspropriere Ler og Sand, ja endogsaa Lyng, men — staar der vedføjet — naar der tages Lyng til Vejenes Istandsættelse eller Vedligeholdelse, skal den Lyng erstattes med sin fulde Værdi, og ligesaa hedder det om Sten: hvis de tages — hvilket kun kan ske, naar de skulle bruges til Broer eller Stenkister — maa de kun tages mod, at de erstattes med deres fulde Værdi. For mig ser det ud, som om der her er et Hul i Lovgivningen, og jeg antager, at det stammer fra, at disse Bestemmelser ere saa gamle, at de ere forældede, nemlig fra en Tid, hvor det mentes, at der ikke behøvedes andre Materialer til at fylde Vejene med end Grus alene eller maaske ogsaa Ler og Sand eller som ovre i Jylland Lyng paa Steder, hvor der er Flyvesand og Morads. Man kendte ikke den Gang til at fylde Vejene med slagne Sten og Skærver. Der er naturligvis Egne, hvor dette Savn i Lovgivningens Bestemmelser maaske ikke føles, Egne, hvor man har udmærket godt Vejgrus, men der er ogsaa Egne, hvor saadant ikke findes, eller om der findes Grus, saa dog kun Grus, som ikke egner sig til Vejfyldning, thi der er megen Forskel derpaa. Jeg kender Egne, hvor der ikke findes det ringeste Grus, f. Eks. den Egn, hvor jeg har hjemme, Stevns Herred. Der findes der ikke en eneste Grusgrav, saa at alt, hvad vi skulle have til vore Veje, maa vi fiske op af Havet og betale i dyre Domme. Derimod findes der ikke saa lidt Sten visse Steder ved Stranden. Der er Steder, hvor der findes Stensamlinger, Tusinder og atter Tusinder af Læs, som godt kunde benyttes, men som nu ikke kunne faas. Jeg finder, at det vilde være heldigt, om